

U 4/2011 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/138/EY (solvenssi II) täydentäväksi komission asetukseksi

Perustuslain 96 §:n 2 momentin nojalla Eduskunnalle lähetetään Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/138/EY (solvenssi II) täy-

dentävistä täytäntöönpanosäännöksistä, sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2011

Sosiaali- ja terveysministeri *Juha Rehula*

Vakuutusylitarkastaja Tom Strandström

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ**MUISTIO****VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIÄ 2009/138/EY (SOLVENSSI II) TÄYDENTÄVIKSI KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄNNÖKSIKSI****1 Yleistä**

Euroopan unionin komissio antoi 29 päivänä lokakuuta 2010 konsolidoidun ehdotuksensa vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annettua direktiiviä 2009/138/EY (solvenssi II -direktiivi) täydentäväksi täytäntöönpanoasetukseksi. Oikeusperustana komission toimivallalle on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 290 artikla. Lokakuussa annettua ehdotusta on muokattu jäsenmaiden ja muiden intressitahojen antamien kommenttien perusteella. Komissio toimitti asiantuntijatyöryhmissä käytyjen keskustelujen ja eri intressitahoilta saatujen kirjallisten kommenttien perusteella ehdotuksesta uuden version helmikuussa 2011.

2 Ehdotuksen tausta ja tavoite

Solvenssi II -direktiivin tavoitteena on edistää vakuutusalan parempaa sääntelyä ja eurooppalaisten vakuutusmarkkinoiden yhdistymiskehitystä, parantaa vakuutusnototajien ja edunsaajien suojaa sekä lisätä eurooppalaisen vakuutusalan kansainvälistä kilpailukykyä (U-kirje 48/2008 vp). Direktiivin hallinnollisoikeudellisena kehyksenä on rahoituspalveluiden alalla sovellettavan niin sanotun Lamfalussy -mallin mukainen nelitasoinen rakenne. Direktiivi sisältää sääntelyä koskevat 1. tason periaatteet, joita täydennetään mallin mukaisesti annettavilla 2. ja 3. tason täytäntöönpanosäännöksillä. Taso 4 tarkoittaa tasojen 1 ja 2 toimenpiteiden täytäntöönpanon soveltamisen valvontaa komission toimesta. Solvenssi II -direktiiviä koskevasta 2- tason säännösten valmistelusta vastaa vakuutus- ja lisäeläkekomitea EIOPC. Direktiiviä täydentävien 3. tason säännösten valmistelusta vastaa Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen EIOPA, joka on korvannut aikaisemman asiantuntijakomitean CEIOPS:n.

Direktiiviä täydentävän 2. tason sääntelyn valmistelu aloitettiin jo direktiivin valmistelun aikana, jolloin CEIOPS (nykyisin siis EIOPA) laati yhdessä komission kanssa ensimmäiset ehdotukset uusiksi täytäntöönpanosäännöksiksi. Täytäntöönpanotoimenpideuunnoksia on käsitelty vuodesta 2009 komission johtamassa asiantuntijatyöryhmässä, jossa jäsenvaltioiden ministeriöiden ja vakuutusvalvonnasta vastaavien viranomaisten edustajat ovat olleet edustettuina. Asetusluonnokset on annettu konsolidoidussa muodossa 29. lokakuuta 2010. Asetusluonnosten käsittely jatkuu edelleen komission työryhmissä, ja tavoitteena on, että käsittely saatetaisiin päätökseen kevään 2011 aikana. Komission lopullinen ehdotus on tarkoitus viimeistellä kesän 2011 aikana. Ehdotetuilla toimeenpanosäännöksillä tarkennetaan solvenssi II -direktiivin oikeudellista kehystä sen varmistamiseksi, että direktiivin soveltamisalaan lukeutuvilla vakuutusyrityksillä on mahdollisimman tasapuoliset toimintaedellytykset Euroopan Unionissa. Riittävän pitkällä ja joustavilla siirtymäsäännöksillä pyritään ennalta ehkäisemään markkinahäiriöiden syntymistä siirryttäessä solvenssi II -järjestelmän mukaiseen sääntelyyn.

Solvenssi II -direktiiviä on tarvetta muuttaa sekä vähän aikaa sitten voimaan tulleen Lisabonin sopimuksen että Euroopan finanssivalvontajärjestelmän luomisen johdosta. Lisabonin sopimuksen äskettäinen voimaantulo edellyttää uuteen sopimukseen perustuvien mukautusten tekemistä Solvenssi II -direktiiviin. Voimassa olevat 2. tason valtuutukset, jotka siis luokitellaan SEUT-sopimuksen 290 artiklan mukaisiksi delegoituksi säädöksiksi, olisi sen vuoksi muutettava delegoituja säädöksiä koskeviksi valtuutuksiksi. Lisäksi puitedirektiiviin olisi tehtävä useimpia alakohtaisia säädöksiä koskevia yleisiä muutoksia, jotta ne toimisivat uusien valvontaviranomaisten yhteydessä.

Edellä mainitun johdosta komissio antoi 19 päivänä tammikuuta 2011 ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi, direktiivien 2003/71/EY (esitedirektiivi) ja edellä mainitun solvenssi II -direktiivin muuttamiseksi, eli niin kutsutun Omnibus II -direktiivin hyväksyminen on edellytys solvenssi II -direktiiviin liittyvien toimeenpanosäännösten antamiselle. Pankki- ja arvopaperisektoria koskevat muutokset toteutettiin pääosin jo aikaisemmin niin kutsutulla Omnibus I -direktiivillä, josta eduskuntaa on informoitu U-kirjelmällä (U 2/2010 vp).

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Solvenssi II -direktiiviä (*jäljempänä direktiivi*) ehdotetaan täydennettäväksi täytäntöönpanotoimenpidesäännöksillä useimpien osa-alueiden osalta.

I Vakuutustoiminnan harjoittamista koskevat säännöt

Luku 1. Soveltamisala. Asetusluonnoksen ensimmäisessä luvussa määritetään asetuksen soveltamisala (artikla 1), annetaan asetuksessa käytettäviä määritelmiä (artikla 1 bis) sekä määritellään asiantuntijan käyttämisen merkitys (artikla 4).

Luku 2. Arvostus. Asetuksen toisessa luvussa (artiklat 5—11) annetaan tarkemmat säännökset varojen ja muiden velkojen kuin vakuutusteknisen vastuuvelan arvostamista koskevista periaatteista, josta säädetään direktiivin artiklan 75 ensimmäisessä kohdassa. Säännökset perustuvat direktiivin artiklan 75 (2) kohdan valtuutukseen. Lähtökohtana on, että yrityksen toiminta jatkuu (*going concern*). Arvostuksen lähtökohtana on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1606/2002 mukaisesti, Euroopassa hyväksytyt kansainväliset tilinpäätösstandardit (IFRS-standardit). Näistä standardeista poiketaan jos standardien säännökset joko väliaikaisesti tai pysyvästi poikkeavat direktiivin 75 artiklassa säädetyistä käyvän arvon periaatteesta. Artiklassa 7 määritellään tarkemmin käyvän arvon käsite eri yhteyksissä. Asetuksen artikloissa 8—11 annetaan tarkemmat säännökset eräiden erien kuten ehdollisten velkojen, si-

dosyritysten, tytäryritysten, verovelkojen ja verosaamisten arvostamiselle. Myös näiden erien osalta arvostuksen lähtökohta perustuu Euroopassa hyväksytyihin IFRS -standardeihin.

Luku 3. Vakuutustekninen vastuuvelka.

Asetuksen kolmannessa luvussa annetaan tarkemmat määräykset vakuutusvelvoitteiden arvostamisesta (art. 12) ja vakuutus sopimuksen rajoista (art. 13), kun määritellään vakuutusvelvoitteiden paras estimaatti direktiivin 77 (2) artiklan tarkoittamalla tavalla.

Asetuksen artikloissa 14—16 määritellään tarkemmin vakuutusvelvoitteiden laskennassa käytettävien tietojen laatukriteereistä ja tapauskohtaisten menetelmien soveltamisesta vakuutustekniseen vastuuvelkaan (direktiivin artikla 82).

Artikloissa 17—21 määritellään tarkemmin ne oletukset, jotka ovat vakuutusteknisen vastuuvelan määrän laskennan perustana. Direktiivin 77 (2) artiklan tarkoittaman parhaan estimaatin on perustuttava luotettavaan informaatioon (art. 18), jossa huomioidaan vakuutusyrityksen johdon tulevat toimenpiteet (art. 19). Vastuuvelkaan on direktiivin 78 (3) artiklan mukaisesti sisällytettävä arvio kaikista suorituksista, mukaan lukien vakuutuksenottajille tai vakuutuksen edunsaajille maksettavien tulevien lisätujen nykyarvo. (art. 20). Lisäksi arvioissa on otettava huomioon vakuutuksenottajien odotettu käyttäytyminen (art. 21).

Vakuutustekninen vastuuvelka muodostuu direktiivin 77 artiklan mukaan parhaan estimaatin ja riskimarginaalin summasta. Parasta estimaattia ja riskimarginaalia ei direktiivin 77 (4) artiklan mukaan tarvitse laskea erikseen, jos tulevaisuuden kassavirtoja voidaan replikoida luotettavasti käyttämällä rahoitusvälineitä, joiden luotettava markkinahinta on jatkuvasti saatavilla ja vastuuvelan arvo muodostuu kyseisten markkina-arvojen perusteella.

Artikloissa 21 bis-30 annetaan tarkemmat säännökset parhaan estimaatin kassavirtaprojektioiden, eli tulevien kassavirtojen arvioinnille. Artiklassa 21 bis määritellään ne kassavirrat, jotka ainakin tulee ottaa huomioon. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin (art. 22), kassavirtojen epävarmuuteen (art.

23), kaikkiin vakuutusvelvoitteiden hoidosta aiheutuviin kuluihin (art. 24), vakuutuksiin sisältyviin vakuutuksenottajien optioihin ja vakuutusyrityksen antamiin takuisiin (art. 26). Vakuutusteknisen vastuuvelan paras estimaatti on laskettava erikseen jokaisen sopimusvaluutan osalta (art. 27). Artiklassa 28 täsmennetään periaatteet niille menetelmille, joita sovelletaan laskettaessa paras estimaatti. Paras estimaatti voidaan laskea vahinkovakuutuksessa homogeenisille riskiryhmille. Artiklassa 29 täsmennetään, että henkivakuutuksessa parhaan estimaatin on lähtökohtaisesti perustuttava sopimuskohtaiseen tarkasteluun. Tiettyjen edellytysten täytyessä myös henkivakuutuksen vastuuvelan paras estimaatti voidaan laskea ryhmittelemällä vakuutus sopimukset riittävän homogeenisiin riskiryhmiin. Vahinkovakuutustoiminnassa vastuuvelan paras estimaatti on eriteltävä vakuutusmaksuvastuuseen ja korvausvastuuseen. Artiklassa 30 annetaan tarkemmat säännöt näiden vakuutusteknisen vastuuvelan osien erottelemiselle toisistaan.

Artikloissa 31—33 annetaan tarkemmat säännökset vakuutusteknisen vastuuvelkaan sisältyvän **riskimarginaalin** arvioimiselle. Direktiivin artiklan 77 mukaan riskimarginaalin laskennassa käytetään oletettavaa selaisesta kompensatiosta, jolla toinen vakuutusyhtiö olisi valmis ottamaan vastatakseen vakuutusvelvoitteet. Artiklassa 33 määritellään referenssiyhtiö, jolle vakuutusvelvoitteet ikään kuin ajateltaisiin siirrettäväksi riskimarginaalia laskettaessa. Direktiivin artiklan 77 (5) tarkoittama pääoman kustannus (Cost of Capital, CoC) määriteltäisiin artiklassa 32 kuudeksi prosentiksi. Pääomakustannusta tarkastellaan uudelleen säännöllisesti. Artiklassa 33 määritellään riskimarginaalin laskennassa käytettävä kaava.

Artiklassa 34 määritellään tarkemmin menettelyt tilanteissa, joissa vakuutustekninen vastuuvelka lasketaan direktiivin 77 (4) artiklan mukaisesti, rahoitusvälineiden kassavirtojen ja markkina-arvojen perusteella ja joissa parasta estimaattia ja riskimarginaalia ei laskea erikseen.

Artiklassa 35 annetaan tarkemmat säännökset jälleenvakuutuksesta ja erillisyyhtiöistä (*special purpose vehicles*) tulevien kassavirtojen (saatavien) huomioimisesta vakuutus-

teknisen vastuuvelan parasta estimaattia laskettaessa. Artiklassa 36 määritellään tarkemmin direktiivin 81 artiklan soveltamisesta eli vastapuoliriskin huomioimisesta parasta estimaattia laskettaessa.

Täytäntöönpanosäännösten artikloissa 34—42 määritellään tarkemmin vastuuvelan arvioinnissa käytettävä korkokäyrä. Diskontatessa tulevaisuudessa toteutuvia vastuuvelkaan liittyviä kassavirtoja nykyarvoonsa sovelletaan lähtökohtaisesti riskitöntä korkokäyrää. Erityisen markkinatilanteen vallitessa diskonttokorkoon lisätään epälikvidisyyspremio (illiquidity premium). EIOPA vahvistaa ja julkaisee sekä riskittömän korkokäyrän että epälikvidisyyspremio silloin, kun jälkimmäiseksi mainittua sovelletaan (art 37). Korkokäyrä julkaistaan kaikille relevanteille valuutoille erikseen. Korkokäyrän määrittelymisen osalta annetaan tarkemmat säännökset artikloissa 38—40. Tähänastisen konsultaatioprosessin aikana jäsenvaltioiden asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota lähinnä niihin kriteereihin, joilla määritellään markkinoiden häiriötilanteet. Artiklassa 42 määritellään tarkemmin millaisiin vakuutus sopimuksiin epälikvidisyyspremio sovelletaan. Preemiota sovelletaan täysimääräisesti sopimuksiin jotka täyttävät seuraavat kriteerit: 1) riskit liittyvät pitkäikäisyyteen (longevity) ja kustannuksiin (kuormitusliikkeen riittävyys), 2) sopimuksissa ei ole takaisinosto-oikeutta ja 3) sopimuksiin ei enää makseta uusia maksuja.

Vakuutusluokista ja vakuutus sopimusten ryhmittelystä eri luokkiin annetaan tarkemmat säännökset artikloissa 45—46. Luokittelun lähtökohtana on vakuutusriskin luonne.

Artikloissa 47—50ter säädetään suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta ja tietyistä yksinkertaistuksista vastuuvelkaa laskettaessa. Yksinkertaistukset liittyvät jälleenvakuutus saamisten arvostamiseen ja riskimarginaalin laskemiseen.

Luku 4. Oma varallisuus. Artikloissa 51—57 annetaan tarkemmat säännökset direktiivin artiklassa 89 määritellyn oman lisävarallisuuden hyväksyttämistä valvontaviranomaisilla. Artikloissa määritellään tarkemmin menettelysäännökset sekä valvonnan kohteena olevien vakuutusyritysten osalta että valvonnasta vastaavien viranomaisten

osalta. Kunkin lisävarallisuuteen kuuluvan erän osalta hyväksynnän on perustuttava vastapuolten asemaan suhteessa niiden maksukykyyn ja -halukkuuteen, varojen perittävyys (ottaen huomioon niiden oikeudellinen muoto) ja tietoihin aiempien vaatimusten tuloksista, jos näitä tietoja voidaan käyttää tulevien vaatimusten arvioinnissa.

Oma varallisuus jaetaan kolmeen eri luokkaan (*tier* 1, 2 ja 3). Artikloissa 58—66 ja 68 määritellään tarkemmat kriteerit varallisuuden sijoittamisesta eri luokkiin ja artiklassa 67 toimivaltaisten viranomaisten vakuutusyrityksen tekemän luokittelun hyväksymistä.

Artikloissa 69—71 säädetään omasta varallisuudesta tehtävistä vähennyksistä. Vähennysten on määrä ilmentää omien varojen siirtämättömyyttä koskevia ominaisuuksia. Kyse voi olla korvamerkityistä rahastoista, joita voidaan käyttää vain erityisestä velkasegmentistä tai erityisistä riskeistä syntyneiden tappioiden kattamiseen. Alustavien kvantitatiivisten vaikutusarvioiden valossa (QIS 4 ja QIS 5) näillä vähennyksillä ei olisi olennaista merkitystä Suomessa.

Artiklassa 72 määritellään missä suhteessa *tier* 2 ja *tier* 3 varallisuuteen luettavilla erillä voidaan täyttää vakavaraisuus- ja vähimmäispääomavaatimus.

Luku 5. Perusvakavaraisuusvaatimuksen määrittävä standardikaava. Direktiivin 105 artiklassa tarkoitettun perusvakavaraisuusvaatimuksen laskemiseksi ehdotetaan käytettäväksi skenaarioita 75 artiklan mukaisesti. Skenaariota ei tule muuttaa vakuutustekniseen vastuuvelkaan sisältyvää riskimarginaalin määrää, sen ei tule vaikuttaa laskennallisten verosaamisten tai verovelkojen määrään, vaikuttaa tulevien lisäetujen määrään eikä ottaa huomioon mahdolliset johdon toimet (management actions). Johdon toimet voidaan kuitenkin huomioida skenaariossa, mikäli nämä vastaavat artiklassa 19 säädettyä, tai skenaariossa huomioidaan vakuutusentottajien optioiden kuten takaisinosto-oikeuksien käyttäminen. Skenaarioissa testataan lähtökohtaisesti omien varojen vähentymistä koskevat vaikutukset. Jos omien varojen määrä lisääntyisi edellä mainittujen toimenpiteiden johdosta, vaikutusta ei huomioitaisi.

Artiklassa 76 täydennetään direktiivin 104 artiklassa ja liitteen IV 1 kohdassa tarkoitettua perusvakavaraisuusvaatimuksen kaavaa aineettomia varoja koskevalla riskimoduulilla SCR_{intangibles}, siten kuin moduulista säädetään tarkemmin artiklassa 182.

Artiklassa 77 säädetään suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta standardikaavaa sovellettaessa ja artiklassa 78 vakuutusyhtiöyrityksiä (*captive insurance undertaking*) koskevista yksinkertaistuksista. Tällaisella vakuuttamisella tarkoitetaan yleisesti itsevakuuttamista, jossa vakuutusriskit kannetaan omassa omistuksessa olevassa vakuutusyrityksessä, jossa ei ole vakuutettuna konsernin tai yhteistyöryhmän ulkopuolisia riskejä. Tämä on tyypillistä esimerkiksi suurille teollisuusyrityksille.

Artiklassa 79 määritellään miten direktiivin 104 artiklassa määriteltyjä vakuutusriskejä kuvaavia moduuleja sovelletaan erilaisiin vakuutusriskeihin. Käytännössä artiklalla selvennetään artiklan 46 (sairausvakuutusriskimoduulin) soveltamista muuhun henki- ja vahinkovakuutustoimintaan. Sairausvakuutusriskejä sisältyy sekä toimintaan, joka nykyisin luokitellaan henkivakuutustoiminnaksi, että toimintaan, joka luokitellaan vahinkovakuutustoiminnaksi.

Luvun artikloissa 80—103 annetaan tarkemmat säännökset vahinkovakuutuksen vakuutusteknisiä riskejä koskevasta riskimoduulista. Artiklan 80 mukaan vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääomavaatimus saadaan yhdistämällä vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun määrään liittyvä pääomavaatimus, vakuutusten raukeamiseen liittyvästä riskistä johtuva pääomavaatimus sekä katastrofiriskistä johtuva pääomavaatimus. Vakuutusmaksuun ja korvausvastuun määrään liittyvän pääomavaatimuksen laskenta esitetään artikloissa 81—94 ja vakuutusten raukeamiseen liittyvästä riskistä johtuvan pääomavaatimuksen laskenta artiklassa 85.

Artikloissa 86—103 esitetään katastrofiriskin laskenta. Artikloissa esitetään muun muassa seuraavat riskimoduulit:

- vahinkovakuutuksen katastrofiriskimoduuli (art. 86)
- vahinkovakuutuksen luonnonkatastrofiriskimoduuli (art. 87)
- myrskyvahinkoriskimoduuli (art. 88)

- maanjäristysriskimoduuli (art. 89)
- tulvariskimoduuli (art. 90)
- raesaderiskimoduuli (art. 91)
- vajoamisriskimoduuli (*subsidence*) (art. 92)
- ei-suhteellisen jälleenvakuutuksen riskimoduuli (art. 94)
- ihmisen aiheuttamat katastrofien riskimoduuli (art. 95)
- liikennevahinkoriskimoduuli (art. 96)
- merialusten riskit käsittävä riskimoduuli (art. 97)
- lentoalusten riskit käsittävä riskimoduuli (art. 98)
- paloriskimoduuli (art. 99)
- terrorismiriskimoduuli (art. 100)
- vastuuvakuutusriskimoduuli (art. 101)
- luotto- ja takausvakuutusriskimoduuli (art. 102)
- muut vahinkovakuutuksen katastrofiriskit sisältävä riskimoduuli (art. 103)

Artikloissa 104—116 määritellään henkivakuutuksen riskimoduulit sekä laskennassa sallitut yksinkertaistukset. Laskennassa huomioidaan eri henkivakuutuslajien korrelaatiot. Henkivakuutusriskit jaotellaan kuolevuuteen, pitkäikäisyyteen, työkyvyttömyyteen (sisältäen invaliditeetti), kustannuskuormitukseen, muuttamisriskiin (elinkorkojen muuttuminen oikeudellisen ympäristön muutosten tai vakuutettujen henkilöiden terveydentilan muutoksista johtuvista syistä), raukeamiseen ja henkivakuutuksen katastrofiriskiin liittyviin riskeihin. Laskennassa arvioidaan näiden yhteisvaikutus vakavaraisuuspääomavaatimukselle.

Artikloissa 117—137 määritellään sairausvakuutuksen riskit. Riskimoduuleja on kolme, vahinkovakuutuksen tyyppinen sairausvakuutus, henkivakuutuksen tyyppinen sairausvakuutus ja sairausvakuutuksen katastrofiriskimoduuli. Myös näiden riskimoduulien yhteisvaikutus otetaan huomioon, huomiomalla näiden keskinäinen korrelaatio, kun vakavaraisuuspääomavaatimus lasketaan. Sairausvakuutuksen riskien tarkempi luokittelu seuraa periaatteiltaan samaa systematiikkaa kuin henkivakuutusriskien luokittelu. Lääkekorvausten kustannusten nousuun liittyvät riskit ja pandemiariskit ovat tähän vakuutuslajiin liittyviä, joista seuraa pääomavaade.

Artikloissa 138 ja 139 määritellään tarkemmin ulkoisten luokituslaitosten tuottamien luokitusten käytöstä. Luokituslaitosten käyttö edellyttää, että EIOPA on hyväksynyt niiden luokitusperusteen. Luokitusperusteen on täytettävä kriteerit riittävästä objektiivisuudesta, riippumattomuudesta, luokitusperusteiden seurannasta ja läpinäkyvyydestä.

Artiklat 140—142 koskevat markkinariskien perusvakavaraisuusvaatimusten määrittämistä käyttäen hyväksi luottoluokituksia. Ulkoisten luokituslaitosten tuottamien luokitusten hyödyntämisen tulee olla johdonmukaista (art. 140). Vakuutusyritys voi valita yhden tai useamman luokituslaitoksen luokitukset johtakseen vastapuoliriskiä koskevan pääomavaateen. Artiklassa 141 määritellään tarkemmin, miten vakuutusyrityksen on toimitettava, kun valittavissa on useamman luottoluokituslaitoksen luokitus samalle riskille. Artiklassa 142 säännellään tarkemmin tilanteista, joissa käytössä on joko vastapuolen luokitus tai tietyn rahoitusvälineen luokitus, kun sama vastapuoli on laskenut liikkeelle erilaisia rahoitusvälineitä.

Artiklat 143—173 koskevat markkinariskimoduulia. Markkinariskimoduulissa perusvakavaraisuusvaatimus lasketaan korkoriskiä, osakeriskiä, kiinteistöriskiä, korkomarginaaliriskiä, keskittymäriskiä, valuuttariskiä ja epälikviditeettipreemiota kuvaavien alamoduulien kautta. Alamoduulien tuottamien riskien yhteisvaikutus otetaan huomioon näiden keskinäisten korrelaatioiden kautta. Artiklassa 143 määritellään eri alamoduulien keskinäiset korrelaatiot. Markkinariskejä määriteltäessä sovelletaan, milloin se on mahdollista, läpivalaisuperiaatetta. Tätä periaatetta sovelletaan, kun se on mahdollista yhteissijoituksiin (*collective investment vehicles*), sijoitusrahastoihin ja muihin epäsuoriin sijoituksiin. Läpivalaisuperiaatteella tarkoitetaan, että otetaan huomioon esimerkiksi rahaston sijoituskohteet sen sijaan, että rahastoa tarkastellaan yksittäisenä sijoituskohteena.

Korkoriskiä koskevassa alamoduulissa määritellään perusvakavaraisuusvaatimus joka seuraa skenaarioista, joissa korot nousevat (art. 146) ja korot laskevat (art. 147). Artiklassa 148 säädetään eräistä helpotuksista, jotka koskevat vakuutuskytkösyntyisiä.

Osakeriskiä koskevassa laskennassa (art. 149—153) oman pääoman -ehtoiset rahoitusvälineet jaotellaan kahteen kategoriaan, sellaisiin joilla käydään kauppaa ETA ja OECD valtioissa säännellyillä markkinoilla ja sellaisiin joilla ei käydä kauppaa edellä mainituilla säännellyillä markkinoilla (esim. listaamattomat yritykset, eräät rahastot, hyödykkeet ja muut vaihtoehtoiset sijoitukset). Alamoduulissa testataan arvonmuutosta tietyissä skenaarioissa. Sidosyrityksiä ja strategisia osakkuuksia käsitellään eri tavoin kuin muita sijoituksia. Perusvakavaraisuusvaatimus on alempi strategisille osakkuuksille.

Artiklassa 153 annetaan tarkentavat säännökset direktiivin 106 artiklassa säädetyille osakeriskialamoduulin symmetriselle mukautusmekanismille, jota sovelletaan kattamaan osakkeiden hintatason muutoksiin liittyvä riski. Symmetrisen mukautuksen on oltava rajoissa - 10% ja + 10 %. EIOPA valitsee osakeindeksin jonka perustella mukautus tehdään ja julkaisee vähintään kuukausittain symmetrisen mukautuksen määrää koskevat arvot.

Kiinteistöriskiä koskevan perusvakavaraisuusvaatimuksen laskennassa oletetaan kiinteistöjen arvojen laskevan 25 prosenttia (art. 154).

Korkomarginaaliriski (art. 155—164) lasketaan joukkovelkakirjojen, strukturoitujen rahoitusvälineiden ja luottojohdannaisten perusvakavaraisuusvaatimusten summana. Joukkovelkakirjojen korkomarginaaliriskin määrittelyssä huomioidaan näiden modifioitu duraatio ja luottoluokitus sekä muutokset joukkovelkakirjojen duraatioissa ja luottoluokituksissa (art. 156). Artikloissa 157 ja 158 määritellään direktiivin 109 artiklassa tarkoitetut yksinkertaistukset tapauksissa, joissa yksinkertaistuksia voidaan soveltaa. Strukturoitujen rahoitusvälineiden osalta menettely noudattaa pääpiirteissään joukkovelkakirjojen osalta säädettyä menettelyä. Luottojohdannaisten osalta perusvakavaraisuusvaatimus määräytyy niiden liikkeellelaskijan luottoluokituksen mukaan. Artiklassa 163 määritellään perusvakavaraisuusvaatimus erälle erityisille riskeille (*specific exposures*). Artikla 164 koskee eräitä mukautuksia, jotka liittyvät invaliditeetti- ja kuolevuusriskeihin,

ja joissa näistä riskeistä ennakoitujen menot on katettu korkosijoituksilla.

Keskittymäriski (artiklat 165—171), määritellään liikkeellelaskijakohtaisesti (*single name exposure*). Tapauksissa joissa keskittymäriski on erityisen suuri (*excess exposure*) perusvakavaraisuusvaatimus nousee asetuksessa tarkemmin määritellyllä tavalla. Kytöksyhtiöt ovat eräiden yksinkertaistuksen ja helpotusten kohteena.

Vastapuoliriskistä johtuva perusvakavaraisuusvaatimus määritellään tarkemmin artikloissa 174—181. Riskiä laskettaessa otetaan huomioon tappiot vastapuolten ja/tai velallisten odottamattomista maksukyvyttömyystilanteista tai luottoluokitusten heikkenemisestä johtuvista syistä. Moduuliin sisältyvät riskkejä vähentävät sopimukset, jotka eivät sisälly korkomarginaaliriskialamoduuliin. Vastapuoliriskit jaotellaan kahteen perustyyppiin. Ensimmäisen perustyyppin riskit, jotka määritellään tarkemmin artikloissa 179 ja 180, liittyvät riskejä vähentäviin järjestelyihin (jälleenvakuutus, arvopaperistaminen ja johdannaisopimukset), pankkitalletuksiin, jälleenvakuutustalletesamiin, eräisiin pääomitus-sitoumuksiin ja oikeudellisesti sitoviin sopimuksiin, jotka saattavat johtaa maksuvelvoitteeseen riippuen vastapuolen luottoluokituksen muutoksesta. Toisen perustyyppin riskit liittyvät riskeihin, joita ei oteta huomioon korkomarginaaliriskimoduulissa, ja jotka eivät kuulu ensimmäiseen perustyyppiin.

Pääomavaatimus aineettomille varoille määritellään artiklassa 182 ja vaatimus operatiivisille riskeille artiklassa 183.

Artikloissa 184—190 annetaan tarkemmat säännökset direktiivin 101 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen riskien vähentämistekniikoiden vaikutuksesta vakuutusyrityksen perusvakavaraisuusvaatimukseen. Artikloissa säädetään niistä puitteista, joissa tekniikat voidaan ottaa huomioon. Olennaiset kriteerit kuten sopimusten oikeudellinen sitovuus, selkeys ja tehokkuus sekä vastavakuuksien (*collateral arrangements*) käsittely määritellään tarkemmin ehdotetuissa säännöksissä.

Perusvakavaraisuusvaatimuksessa otetaan direktiivin 108 artiklan mukaisesti huomioon vakuutustekniseen vastuuelkaan ja laskennallisiin veroihin liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus, josta säädetään tarkemmin ar-

tikloissa 191—193. Niistä mukautuksista, jotka liittyvät korvamerkittyihin rahastoihin säädetään artikloissa 194—195. Näillä viimeksi mainituilla mukautuksilla on vähäinen merkitys Suomessa.

Vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset voivat toimivaltaisten valvontaviranomaisten suostumuksella korvata standardikaavan muotoilussa osan kaavan parametreista yrityskohtaisilla erityisparametreilla laskiessaan joitakin henkivakuutus-, vahinkovakuutus ja sairausvakuutusriskimoduuleja. Tarkemmat säännökset näiden erityisparametrien valinnalle annetaan artikloissa 196—200. Artikloissa määritellään tietojen luotettavuutta koskevat tarkemmat kriteerit sekä standardisoidut menetelmät yrityskohtaisten parametrien laskemiseksi. Myös toimivaltaisille viranomaisille toimitettavien selvitysten sisältö ja hyväksymismenettely määritellään tarkemmin.

Artikloissa 201 ja 202 säädetään niistä menettelyistä, jotka liittyvät korrelaatioparametrien päivittämiseen. Jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toimittavat EIOPA:lle tietoja, jonka perustella EIOPA tarvittaessa päivittää standardikaavan korrelaatioparametrit.

Luku 6. Vakavaraisuusvaatimuksen laskeminen yrityksen sisäisellä mallilla. Direktiivin 112 ja 113 artikloissa säädetään erityissäännöksistä, jotka koskevat kokonaisten ja osittaisen sisäisten mallien käyttämistä määriteltäessä vakavaraisuuspääomavaatimusta. Sisäisillä malleilla voidaan korvata perusvakavaraisuusvaatimuksen laskennan standardikaava tai osa siitä, operatiivista riskiä koskeva vakavaraisuusvaatimuksen määrittely tai korjaus, jolla otetaan huomioon vakuutustekniseen vastuovelkaan ja laskennallisiin veroihin liittyvä tappioiden vaimennusvaikutus. Koska jäsenvaltioiden on sallittava sisäisten mallien käyttäminen, tarkasteltavina olevissa täytäntöönpanotoimenpideluonnoksissa (artiklat 203—210) annetaan tarkemmat määräykset sisäisten mallien hakemus-, hyväksymis- ja muutosmenettelystä. Sisäisen mallin käyttö edellyttää perusteltua hakemusta toimivaltaiselle valvonnasta vastaavalle viranomaiselle. Hakemuksessa määritellään mallin soveltamisala (kokonainen tai osittainen malli) ja riskit, joita mallin avulla arvioidaan. Mallin on oltava tehokas ja se on vali-

doitava. Vakuutusyrityksellä on oltava menettelyperiaatteet, jotka koskevat sisäisen mallin päivitystä ja sen muuttamista. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätös sisäisen mallin hyväksymisestä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun hakemus on täydellinen. Toimivaltaisen kansallisen viranomaisen on informoitava vakuutusyritystä kuuden kuukauden aikajakson alkamisajankohdasta.

Sisäisten mallien käyttö ja sen merkitys tulee osoittaa direktiivin 120 artiklassa tarkoitettulla käyttöttestillä. Tiheyden, jolla vakavaraisuuspääomavaatimus lasketaan sisäistä mallia käyttäen, tulee vastata sitä tiheyttä jolla vaatimus lasketaan standardimallilla. Sisäisen mallin käyttöttestin tulee osoittaa malliin sopivuus harjoitettuun vakuutusliiketoimintaan (art. 212), vakuutusyrityksen johdon on osoitettava, että se ymmärtää sisäisen mallin ominaisuudet (art. 213), sisäisen mallin on tuettava yrityksen päätöksentekoa (art. 214), ja sen on oltava integroitu yrityksen riskienhallintajärjestelmiin (art. 215).

Artikloissa 217—225 annetaan yksityiskohtaisemmat säännöt direktiivin 121 artiklassa säädetyistä tilastollisista laatuvaatimuksista. Tarkemmat tekniset standardit kalibrointivaatimuksista määritellään artiklassa 226. Artiklassa 227 säädetään siitä, miten osittaisella sisäisellä mallilla ja standardikaavalla lasketut vakavaraisuusvaatimuksen osat yhdistetään. Artiklassa 228 määritellään tarkemmin, miten voittojen ja tappioiden tarkastelu suoritetaan sisäisiä malleja sovellettaessa. Validointiprosessi ja validoinnissa käytettävät työkalut ja menetelmät määritellään tarkemmin artikloissa 229 ja 230. Dokumentointistandardit, dokumentoinnin minimivaatimukset ja selvitykset, jotka on laadittava, kun osoitetaan, että sisäiset mallit eivät toimi tyydyttävällä tavalla, sekä sisäisten mallien muutosten dokumentointi määritellään tarkemmin artikloissa 231—234. Vakuutusyritykset voivat, direktiivin artiklan 126 mukaisesti, käyttää myös kolmannelta osapuolelta saatuja malleja tai kolmannelta osapuolelta saatuja tietoja osana sisäisiä malleja. Ulkoisten mallien tai niistä saatujen tietojen käyttäminen ei oikeuta poikkeamaan sisäisiä malleja koskevista muista vaatimuksista (art. 235). Vakuutusyritysten on asianmukaisesti

perusteltava ulkoisten mallien käyttö ja osoitettava, että vakuutusyrityksen johto täysin ymmärtää näiden mallien ominaisuudet.

Luku 7. Vähimmäispääomavaatimus. Artikloissa 236–242 annetaan tarkemmat tekniset standardit (kaavat) joilla vähimmäispääomavaatimus lasketaan. Lineaarisilla kaavoilla lasketaan erikseen vähimmäisvaatimus vahinkovakuutustoiminnalle (art. 238) ja henkivakuutustoiminnalle (art. 239). Nämä yhdistetään laskemalla vaatimukset yhteen (art. 237). Vähimmäispääomavaatimukseen vaikuttavat myös direktiivin 129 artiklan 1 d kohdassa määritellyt absoluuttiset vähimmäistasot, jotka saattavat nostaa tason koreammalle kuin artikloihin 237, 238 ja 239 perustuvat laskelmat osoittavat. Absoluuttiset minimitasot vastaavat voimassa olevien direktiivien vaatimuksia. Minimipääomavaatimus, ottaen huomioon edellä mainitut kombinaatiot, määräytyy direktiivin ja artiklan 236 mukaisesti. Komposiittivakuutusyrityksille, joiden toiminta käsittää sekä henki- että vahinkovakuutusta, vähimmäispääomavaatimuksen minimitaso määritellään artiklassa 241 ja absoluuttinen minimitaso artiklassa 242.

Luku 8. sijoittamista koskevat tarkemmat säännöt. Artiklassa 244 säädetään tarkemmin niistä vaatimuksista, jotka liittyvät lainoja vaihdantakelpoisiksi arvopapereiksi ja muiksi rahoitusvälineiksi uudelleenjärjestelyjen yritysten omapidätysosuuksiin. Alullepanijan on säilytettävä vähintään viiden prosentin nettomääräinen taloudellinen osuus uudelleenjärjesteltävistä arvopapereista. Artiklassa säädetään tarkemmin viiden prosentin omapidätysosuuden määräytymisen perusteista. Kun kyse on uudelleenjärjestelyistä, joiden takaajina toimivat keskuspankit tai julkiset tahot, joilla on veronkanto-oikeus, monikansalliset kehityspankit tai tietyt direktiivissä 2002/48/EY artikloissa 78–83 tarkoitettu yhteisöt, saadaan poiketa edellä mainitusta (art. 245). Artiklassa 246 säädetään niistä laadullisista vaatimuksista, jotka tällaisiin arvopapereihin tai rahoitusvälineisiin sijoittavien vakuutusyritysten on täytettävä. Kun määrälliset tai laadulliset vaatimukset eivät enää täyty, vakuutusyrityksen on välittömästi ilmoitettava siitä toimivaltaiselle viranomaiselle. Viranomaisen on tällöin mää-

rättävä lisäpääomavaatimus, joka on suhteellinen lisääntyneeseen riskiin (art. 247). Vaatimuksia sovelletaan 31.12.2014 lähtien (art. 248).

Luku 9. Hallintojärjestelmä. Vakuutusyrityksillä on oltava tehokas hallintojärjestelmä, joka mahdollistaa liiketoiminnan vakaan ja järkevän johtamisen. Hallintojärjestelmässä on oltava riittävän läpinäkyvä organisaatorakenne, jossa vastuualueet on riittävän selkeästi eroteltu toisistaan. Organisaatorakenne on dokumentoitava. Hallintojärjestelmän on oltava sellainen, että se mahdollistaa riittävän tiedonvälityksen organisaatiossa. Hallintojärjestelmän on oltava oikeasuhtainen toiminnan luonteeseen, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden.

Tarkemmat tekniset standardit liittyen yleisiin hallintojärjestelmää koskeviin vaatimuksiin käsittelevät mm.:

- riskienhallintajärjestelmiltä vaadittavia ominaisuuksia (art. 251)
- riskienhallintajärjestelmien kattavia osaluoteita (art. 252)

Jos käytetään sisäisiä malleja markkinaarvojen puuttuessa, sisäisten mallien soveltamisala ja mallien arvioiden luotettavuuden todentaminen (art. 254)

- vakuutusteknisen vastuuvelan vertaamista kokemuseräiseen tietoon (art. 255)

- vakuutusteknisen vastuuvelan arvostusta koskeva dokumentaatiota (art. 256)

- sisäisen valvonnan järjestelmiltä edellytettävistä ominaisuuksista ja järjestelmien kattavuutta (art. 257)

Hallintojärjestelmään kuuluvat riskienhallintatoiminto, sääntöjen noudattamista valvova toiminto, sisäisen tarkastuksen toiminto, aktuaaritoiminto sekä riskienhallintatoiminto, joista annetaan tarkemmat määräykset artikloissa 258–262. Vakuutusyrityksen tosiasiallisesta toiminnasta vastaavien tai siinä muissa keskeisissä tehtävissä olevien henkilöiden on täytettävä sopivuutta ja luotettavuutta koskevat vaatimukset. Vakuutusyrityksellä on oltava dokumentoidut periaatteet ja riittävät sisäiset menettelyt, joilla se pystyy varmistamaan että keskeisissä tehtävissä toimivat henkilöt jatkuvasti täyttävät nämä vaatimukset (art. 263).

Vakuutusyrityksen ulkoistaessa toimintonsa, on ulkoistetuista toiminnoista laadittava

kirjallinen selvitys. Selvityksessä on arvioitava ulkoistamisen vaikutus liiketoiminnan harjoittamiseen ja raportointiin. Vakuutusyrityksen ulkoistaessa toimintojaan, se on edelleen täysin vastuussa velvoitteistaan, vastaavasti kuin tilanteessa, joissa se hoitaisi toiminnot itse. Ulkoistaminen ei saa vaikuttaa liiketoiminnan riskin kasvamiseen, hallintojärjestelmän laadun heikkenemiseen, valvonnan vaikeutumiseen tai vakuutuksenottajille tarjottujen palvelujen heikkenemiseen. Tarkemmat säännökset ulkoistamisesta noudattavista periaatteista annetaan artikkelissa 264.

Vakuutusyrityksellä on oltava kirjalliset palkitsemista koskevat periaatteet, joiden sisällöstä säädetään tarkemmin artikkelissa 265.

Luku 10. Lisäpääomavaatimusten asettaminen. Vakuutusyritysten valvonnasta vastaavat viranomaiset voivat tarkastusprosessin perusteella vahvistaa poikkeustapauksissa vakuutusyritykselle lisäpääomavaatimuksen, jos yhtiön hallintojärjestelmä ei täytä direktiivin vaatimuksia tai jos vakuutusyrityksen riskiprofiili merkittävästi poikkeaa niistä perusoletuksista joiden perusteella vakavaraisuusvaatimukset on johdettu, joko käyttäen standardikaavaa tai sisäistä mallia. Artikloissa 266—270 annetaan direktiivin 37 artiklaa täydentävät tarkemmat säännökset niistä olosuhteista, joissa toimivaltainen viranomainen voi asettaa lisäpääomavaatimuksen. Ne menetelmät, joita viranomaisen on käytettävä määrittäessään lisäpääomavaatimus, määritellään artikloissa 271—274. Menettelytavat lisäpääomavaatimusta asettaessa ja asetettua lisäpääomavaatimusta kumottaessa säädetään artikkelissa 275.

Luku 11, Vaikeuksissa olevat vakuutusyritykset. Direktiivin 138 artiklassa säädetään toimenpiteistä, joihin vakuutusyrityksen on ryhdyttävä, jos se ei täytä vakavaraisuuspääomavaatimusta ja määräajasta, jonka kuussa vakavaraisuuspääomavaatimus on taas täytettävä. Artiklan 4 kohdan mukaan, toimivaltaiset viranomaiset voivat tilanteissa, joissa rahoitusmarkkinoilla ilmenee poikkeuksellisia häiriöitä, pidentää mainittua määräaikaa. Tällaisen toimenpiteen edellytyksenä on, että toimivaltainen viranomainen, ilmoitettuaan asiasta EIOPA:lle, on saanut EIOPA:lta vahvistuksen siitä, että rahoitusmarkkinoilla il-

menee poikkeuksellisia häiriöitä (periaatteet kuvattu Omnibus II -direktiivin mukaisina). Ehdotetun 277 artiklan mukaan mainitun direktiivikohdan mukainen määräaika voi olla korkeintaan 21 kuukautta, jonka aikana vakuutusyrityksen on sopeutettava toimintansa vastaamaan vakavaraisuusvaatimuksia.

Artikkelissa 278 määritellään tarkemmin toimivaltaista viranomaista ja EIOPA:a koskevat proseduurisäännökset. Artikkelissa 279 täsmennetään vakuutusvalvonnasta vastaavan viranomaisen EIOPA:lle toimitettavan selvityksen sisältö ulkoisista tekijöistä ja artikkelissa 280 vakuutusyrityskohtaiset tekijät.

Luku 12. Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus, julkinen raportointi. Vakuutusyritysten on vuosittain julkaistava kertomus vakavaraisuudestaan ja taloudellisesta tilastaan. Artikloissa 282—289 annetaan tarkemmat tekniset määräykset julkisen raportin rakenteesta ja sisällöstä. Raportointipohjat annetaan lisäksi 3. tason teknisinä säännöksinä, jotka ovat valmisteilla.

Julkinen raportti sisältää kuvauksen yrityksen liiketoiminnasta ja siitä suoriutumuksesta (art. 284), kuvauksen hallintojärjestelmästä ja sen sopivuudesta yhtiön riskiprofiiliin (art. 285), kuvauksen kunkin vakavaraisuuspääomavaatimukseen vaikuttavan riskin riskiprofiilista (art. 286), kuvauksen varojen ja velkojen arvostuksesta (käyvin arvo) vakavaraisuuslaskennassa (art. 287), pääomahallinnon kuvauksen (art. 288) ja säännökset vapaaehtoisuuteen perustuvista muista vakavaraisuuteen ja taloudellista tilaa koskevista olennaisten seikkojen ilmoittamisesta (art. 289). Vapaaehtoisesti ilmoitettavan lisäinformaation on oltava yhdenmukainen muuhun lakisäätöiseen raportointiin.

Toimivaltaiset viranomaisten on direktiivin 53 artiklan mukaan sallittava, että vakuutusyritykset eivät julkista tiettyjä tietoja, jos tietojen julkistaminen antaisi kilpailijoille perusteettoman edun tai jos julkistettavat tiedot ovat salassapitosäännösten kohteena tai muutoin luottamuksellisia. Tämä lupa tulee olla voimassa vain niin kauan kun kriteerit tietojen julkistamatta jättämiselle täyttyvät (art. 290).

Artikloissa 291—293 annetaan tarkemmat säännökset vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen julkaisuajankoh-

distä ja tavoista jolla julkaiseminen tulee tapahtua sekä julkaistujen tietojen päivittämisestä.

Luku 13. Raportointi valvontaviranomaiselle. Artikloissa 294—302 annetaan tarkemmat tekniset määräykset raportoinnista valvontaviranomaiselle. Määräykset koskevat raportin rakennetta (art. 294), ilmoitettavien tietojen olennaisuutta (art. 294bis), raportin yhteenvedo-osiota (art. 295), liiketoiminnan tulosta ja sen kehittymistä koskevaa raportointia (art. 296), hallintojärjestelmiä (art. 297), yrityksen riskiprofiilia (art. 298), arvostusperiaatteita vakavaraisuuslaskennassa (art. 299), pääomahallintoa (art. 300), raportointia koskevia määräaikoja (art. 301) ja raportin toimittamistapaa (art. 302).

Luku 14. Vakuutusvalvonnasta koskevien viranomaisten vastuut ja valvonnan läpinäkyvyyttä koskevat vaatimukset. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että vakuutusalan sääntelyyn liittyvät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, tarkastusprosessissa noudatettavat yleiset periaatteet ja menetelmät, vakavaraisuuskehyksen soveltamiseen liittyvät keskeisiä seikkoja koskevat tilastotiedot, eri vaihtoehtojen käyttöä koskevat tiedot ja valvonnan tavoitteet sekä valvontaan sisältyvät tehtävät ja toiminta ovat kaikkien niistä kiinnostuneiden tahojen saatavilla (art. 303.1). Luottamuksellisia tietoja ei saa julkaista siten, että yksittäiset yritykset voidaan tunnistaa (art. 303.2).

Artiklassa 305 täsmennetään valvojan tarkastusprosessia, artiklassa 306 tilastotiedon julkaisemista, artiklassa 307 tarkastuksen tavoitteita, pääasiallisia toimintoja ja valvontaan sisältyviä tehtäviä ja artiklassa 308 julkaisemista koskevat tarkemmat menettelytavat.

Luku 15. Erityistä tarkoitusta varten perustetut yhteisöt (erillisyyhtiöt). Jäsenvaltioiden on sallittava erillisyyhtiöiden perustaminen alueelleen, jos siihen on saatu valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntä. Artikloissa 309—319 annetaan erillisyyhtiöitä koskevat tarkemmat tekniset määräykset perustuen direktiivin 211/2 kohdassa komissiolle annettuihin valtuuksiin. Säännökset koskevat toimiluvan myöntämistä erillisyyhtiöille, niiden toimintaa koskevia vaatimuksia, niiden hallintoa koskevia vaatimuksia, raportointi-

vaatimuksia viranomaisille ja vakavaraisuusvaatimuksia.

II Vakuutusyrittäjäryhmät

Artikloissa 321—326 annetaan tarkemmat määräykset ryhmän vakavaraisuuden laske- mista koskevista käytettävissä olevista menetelmistä ja yleisistä periaatteista. Ryhmiin voidaan soveltaa kokonaisia tai osittaisia sisäisiä malleja, joiden soveltamisesta annetaan tarkemmat määräykset artikloissa 327—334. Artikloissa 335—337 annetaan tarkemmat määräykset ryhmien valvonnasta sellaisen ryhmien osalta, joiden riskienhallinta on keskitetty. Artikloissa 338—340 määritellään tarkemmin puitteet samaan vakuutusyrittäjäryhmään kuuluvien yritysten valvojen (valvontakollegio) yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta. Artiklat 341—352 käsittävät tarkemmat määräykset ryhmän vakavaraisuutta ja taloudellista asemaa koskevasta julkisesta raportoinnista ja artiklat 353—356 raportointia toimivaltaisille viranomaisille.

III Kolmannen maan vakuutusyrittäjien vastavuoroinen hyväksyminen

Luku sisältää komissiota koskevat täytäntöönpanotoimenpidesäännökset, joissa vahvistetaan perusteet sen arvioimiseksi, vastaako kolmannessa maassa ryhmien valvontaan sovellettava vakavaraisuussääntely kokonaisuutena tarkasteltuna Euroopan unionissa sovellettavia säännöksiä. Komissio voi kuultuaan EIOPA:a, sääntelymenettelyä noudattaen tehdä päätöksen siitä, vastaako kolmannessa maassa ryhmien valvontaan sovellettava vakavaraisuusjärjestely EU:ssa säädettyä.

Tarkemmat määräykset koskevat vastavuoroista hyväksymistä koskevia kriteerejä (art. 358); kolmannen maan yrityksen valvonnasta vastaavan viranomaisen valtuuksia ja vastuita (art. 359); toiminnan aloittamista kyseisessä maassa (art. 360); hallintojärjestelmiä ja julkista raportointia (art. 361); muutoksia liiketoiminnassa, yritysten hallinnossa ja omistuksessa (muutokset eivät saa olla sellaisia, että ne vaarantavat vakuutustoiminnan harjoittamista koskevien yleisten periaatteiden täyttymistä) (art. 362); salassapitoperiaatteita, tietojenvaihtoa ja valvontayhteistyötä.

(art. 363) ja vakavaraisuuden määrittämistä (art. 364).

Tarkemmat säännökset sidosyritysten vastavuoroista tunnistamista koskevista kriteereistä annetaan artiklassa 366.

Tarkemmat säännökset menettelyistä tilanteissa, joissa vakuutusyrityksen emoyritys sijaitsee Euroopan unionin ulkopuolella, annetaan artikloissa 368–375.

IV Siirtymäsäännökset

Siirtyminen uuteen valvontajärjestelmään voi aiheuttaa tilanteita, joissa toiminnan sopeuttaminen uuden valvontakehikon mukaiseksi voi johtaa vaikeuksiin vakuutusyritystasolla tai jopa yleisiin markkinahäiriöihin. Tämän takia asetusaluonnoksessa ehdotetaan siirtymäaikoja, jotka koskevat joitakin vastuuvelan laskennan, omien varojen, vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennan, raportoinnin ja kolmannen maan vaatimusten vastavuoroisen hyväksymisen osa-alueita.

4 Vaikutukset Suomessa

4.1 Vaikutukset lainsäädäntöön

Ehdotetut säännökset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta, eivätkä ne siksi lähtökohteisesti edellytä Suomen lainsäädännön muuttamista. Niiltä osin, kun säännökset ovat päällekkäisiä voimassa olevien säännösten kanssa, saattaa ilmetä tarvetta muuttaa tai kumota kansallista lainsäädäntöä. Tällaista päällekkäisyyttä saattaa ilmetä muun muassa tilinpäätösraportoinnin ja solvenssi II raportoinnin osalta. Kun vakuutusyrityksen julkinen raportointi todennäköisesti tapahtuu samanaikaisesti molempien osa-alueiden osalta, saattaa olla syytä muuttaa säännöksiä siten, että samaa asiaa ei tarpeettomasti raportoida kahteen kertaan.

Solvenssi II sääntelyssä kyse on täysharmonisoinnista, jonka johdosta kansallinen toimivalta kapenee nykyisestä. Periaatteessa voi syntyä tilanteita, joissa EU -säädos on ristiriidassa Suomessa voimassa olevan lainsäädännön kanssa ilman, että eduskunnalla tai hallituksella olisi ollut mahdollisuutta myötävaikuttaa säädöksen valmisteluun. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi kun

EU-valvontaviranomainen tekee päätöksen kahden jäsenvaltion valvontaviranomaisen välisen erimielisyyden ratkaisemisessa.

Edellisessä kappaleessa viitattuja tilanteita, joissa EU-valvontaviranomaisen päätös johtaisi ristiriitaan kansallisen lain tai asetuksen kanssa, on tarpeen arvioida valtiosääntöoikeuden kannalta. Tältä osin on syytä ottaa erityisesti huomioon se seikka, että ehdotus merkitsisi muutosta nykytilanteeseen, jossa eduskunnalla ja valtioneuvostolla on mahdollisuus myötävaikuttaa kaikkien finanssimarkkinoiden sääntelyyn käytettävissä olevien EU-säädösten valmisteluun säädöstyypistä riippumatta. Toisaalta kysymyksen käytännön merkitystä on omiaan vähentämään se, että ehdotuksen mukaiset valtuudet voisivat johtaa ristiriitaan kansallisen lainsäädännön kanssa todennäköisesti ainoastaan hyvin vähäisessä määrässä tapauksia.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia valtiontalouteen. Kansallisen sääntelyn tarve vähenee, kun merkittävä osa vakuutuslainsäädännöstä annetaan suoraan sovellettavilla toimeenpanosäännöksillä. Toisaalta Finanssivalvonnan kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvat kustannukset saattavat lisääntyä. Finanssivalvonnan toiminta rahoitetaan valvontamaksuilla, joihin saattaa kohdentua tarkistamistarvetta.

Vakuutusyritysten hallinnollisen taakan voidaan arvioida lisääntyvän olennaisesti raportointivaatimusten noustessa. Solvenssi II -säännösten mukainen raportointi edellyttää mittavia investointeja erityisesti yritysten tietohallintoon. Käytännössä vakuutusyritysten on laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus kansallisten sääntöjen mukaan ja sen lisäksi vakavaraisuusvalvontaa varten solvenssi II -arvostussääntöihin perustuva tase, jossa muut varat ja velat kuin vakuutus tekninen vastuuvelka arvostetaan lähtökohtaisesti EU:ssa hyväksytyjä IFRS -standardeja noudattaen. Suomessa, toisin kuin monessa muussa jäsenvaltiossa, vakuutusyritysten ei ole sallittua laatia erillistilinpäätöstä EU:ssa hyväksytyjen IFRS -standardien mukaisesti. Muille suomalaisille yrityksille tämä vaihtoehto

on sallittu. Pääasiassa verotukseen liittyvistä seikoista johtuen yritykset ovat hyödyntäneet tätä mahdollisuutta vain vähäisessä määrin.

Yhtenäisten sääntöjen sekä yhtenäisempien tulkintojen ja käytäntöjen kehittymisen sekä viranomaisten tietojenvaihdon periaatteiden selkeytymisen voidaan toisaalta myös osaltaan arvioida vähentävän hallinnollista taakkaa. Kokonaisuutena yritysten hallinnollisen taakan ja hallinnollisten kustannusten voidaan arvioida lisääntyvän.

Vakavaraisuusvaatimukset on ehdotetuissa toimeenpanosäännöksissä pyritty määrittämään riskiperusteisesti. Pääsääntöisesti vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuspääoma-vaatimukset nousevat. Henkivakuutusyhtiöillä ne nousevat nelinkertaisiksi ja vahinkovakuutusyhtiöillä kolminkertaisiksi nykyisiin vaatimuksiin nähden. Kokonaisvaikutus on kuitenkin lievempi johtuen siitä, että uudessa sääntelykehikossa vastuuvelan määrä pienee eräissä tapauksissa ja vakavaraisuuspääomaan luetaan enemmän varallisuutta kuin nykyisin toimintapääomaan. Solvenssi II:n mukaisista vakavaraisuusvaateista, suhteellisesti nykyistä merkittävämpi osuus tulee muodostumaan sijoitusriskien vakavaraisuusvaateista. Suhteellisen pitkät siirtymäajat mahdollistanevat vakuutusyrityksille niiden toiminnan sopeuttamisen siten, että vahinkovakuutuksen osalta tarjonta on yhtä kattavaa kuin nykyisin. Henkivakuutustoiminnan osalta sääntely tullee voimistamaan jo nähtyä suuntausta, jonka mukaan henkivakuutusyhtiöt eivät enää tarjoa tuotteita, joissa on korkeat tuottotakuut, vaan sijoitusriskin kantaa yhä suuremmissa määrin vakuutuksenottaja. Vahinkovakuutuksen osalta vaikutusten arvioidaan olevan vähäisemmät.

4.3 Muut vaikutukset

Vakuutussääntelyn laajan harmonisoinnin johdosta vakuutusyritykset eivät voi sijaintivaltion valinnalla saavuttaa merkittäviä vakuutussääntelyyn liittyviä etuja. Tosin sijoitautumista koskeviin päätöksiin vaikuttavat myös muut toimintaan liittyvät seikat kuten yleinen kustannustaso ja yritysverotus. Näiden seikkojen vaikutusten arviointi on vaikeaa.

Suomessa on toistaiseksi sovellettu sääntöjä yhdenmukaisesti captive -järjestelyihin ja tavanomaisiin vakuutusyhtiöihin. Nyt captive -järjestelyt tulevat olemaan eräiden helpotusten kohteena. Helpotuksilla ei liene olennaista vaikutusta Suomessa harjoitettuun vakuutustoimintaan.

5 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti tarkasteltavina olevien toimeenpanosäännösten antamiseen. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota esityksen eräisiin kohtiin, joiden tarkentaminen selkeyttäisi yhdenmukaisten toimintaedellytysten luomista Euroopan unionin alueella.

Kun vastuuvelan laskenta- ja määrittämisperiaatteet muuttuvat, nämä muutokset heijastuvat vastuuvelan määrään. Toisaalta näillä muutoksilla on vaikutusta myös omien varojen määrään, koska kyse on käytännössä saman omaisuus- ja velkamassan uudelleen jaottelusta. Omien varojen luokittelu muuttuu nykyisestä ratkaisevasti, koska solvenssi II tase eroaa eräiltä osin tilinpäätöksen mukaisesta taseesta. Erityisesti muutos kohdistuu varojen arvostukseen. Varojen arvostus perustuu solvenssi II -kehikossa EU:ssa hyväksytyihin IFRS -standardeihin jotka perustuvat varojen markkina-arvoihin. Nämä standardit, toisin kuin nykyisin Suomessa toimivien vakuutusyritysten tilinpäätösraportoinnin perustana olevat tilinpäätösdirektiivit 78/660/ETY, 83/349/ETY ja 91/674/ETY, eivät tunnista erilaisia varauksia, vaan varaukset käsitellään pääsääntöisesti tiettyyn tarkoitukseen varattuina voittovaroina. Mainittujen tilinpäätösdirektiivien arvostuksen pääsääntönä on hankintameno tai tuotantokustannukset, kun taas IFRS -standardien arvostuksen lähtökohtana on käypä arvo. Tosin vakuutusyritysten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun direktiivin 91/674/ETY säännösten mukaan tilinpäätöksen liitetietona on annettava tiedot sijoitusomaisuuden käyvistä arvoista silloin, kun sovelletaan hankintamenoperiaatetta. Vakavaraisuutta mitattaessa varat arvostetaan jo nyt pääsääntöisesti käypään arvoon. Valtioneuvosto pitää perusteltuna että solvenssi II sääntely yhdenmukaistetaan mahdollisimman

pitkälle EU:ssa hyväksytyihin IFRS -standardeihin.

Arvostuksen eroavaisuuksista johtuen virallisen tilinpäätöksen mukainen tase ja solvenssi II:n mukaisen taseen erot voivat olla merkittävät. Suomen vahinkovakuutusyritysten osalta olennainen vakavaraisuuserä on korvausvastuuseen sisältyvä tasoitusmäärä, joka ei ole osa solvenssi II:n mukaista vastuovelkaa eikä IFRS -standardien mukaan velka. Tasoitusmäärää ei mainita nimeltä sen enempää direktiivissä kuin ehdotetuissa 2-tason säännöksissäkään. Suomessa toimivien vakuutusyritysten kannalta on olennaista, että tasoitusmäärä (*equalization provision*) luetaan korkeimpaan (*tier 1*) luokkaan kuuluvaksi vakavaraisuuspääomaksi. Tasoitusmäärää vastaaviin tarkoituksiin on muissa maissa voitu muodostaa myös varaus (*equalization reserve*). Esimerkiksi Ruotsissa ”*säkerhetsreserv*” -varaus on luonteeltaan rinnastettavissa Suomen tasoitusmäärään.

Siten kuin omaa varallisuutta koskevat tarkasteltavana olevat artiklat nyt on kirjoitettu, ja ottaen huomioon myös asetusehdotuksen johdanto-osan kohta 25, tasoitusmäärä voitaneen tulkita *tier 1*:een kuuluvaksi varallisuudeksi. Tämän tulkinnan säilyttäminen on keskeistä suomalaisten vakuutusyritysten toimintaedellytysten varmistamiseksi.

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti EIOPA:lle ehdotettuja valtuuksia määrittellä helpotuksia vakavaraisuusvaatimuksille rahoitusmarkkinoita koskevissa poikkeuksellisissa häiriötilanteissa (luku 11), mutta pitää perusteltuna, että rahoitusmarkkinoilla olevat

poikkeukselliset häiriötilanteet määriteltäisiin tarkemmin 2-tason säännöksissä. Nämä rahoitusmarkkinoilla olevat poikkeukselliset häiriötilanteet on Omnibus 2 -direktiiviehdotuksessa tällä hetkellä määritelty siten, että ne koskettaisivat yhtä tai useampaa vakuutusyritystä, jotka yhdessä edustaisivat merkittävää osaa yhden tai useamman jäsenvaltion vakuutusmarkkinoista. Ei ole todennäköistä, että vaikutukset rahoitusmarkkinoilla olevista poikkeuksellisista häiriöistä rajoittuisivat vain yhteen vakuutusyritykseen, kun vakuutusyrityksiä koskee laaja vapaus sijoittaa varansa siten kuin parhaaksi näkevät.

Valtioneuvosto pitää suotavana myös sitä, että epälikvideettipreemion asettamista koskevat kriteerit (luku 3) olisivat mahdollisen selkeitä, jotta vakuutusyritykset voisivat luotettavasti ennakoita tilanteet, joissa EIO-PA asettaa preemion, ja näin välttää turhia sopeuttamistoimenpiteitä.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan on tärkeätä ottaa vielä huomioon tuoreimman kvantitatiivisen vaikutusarvioinnin (QIS 5) tulokset vakavaraisuusvaatimuksia kalibroitaessa.

Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus taata sujuva siirtyminen järjestelmästä toiseen. Niiden enimmäispituus tullaan määrittelemään Omnibus II -direktiivissä. Ehdotetuissa 2. tason säännöksissä siirtymäajat ovat osin lyhyempiä. Valtioneuvosto pitää toimenpanosäännöksiin ehdotettuja siirtymäaikoja hyväksyttävänä.